

ДИСКУСИЯ

SOS ЗА УЧИЛИЩНАТА ГЕОГРАФИЯ

„Откакто е открито книгопечатането, призовават просветата да царува, а царуват, за да поробят просветата.“

Наполеон

Започна новата учебна година. Със старите образователни проблеми и с очакваните, вече по традиция, нови. И с неясната перспектива за съвременната българска география – като наука и като учебен предмет. Защото на всички ни е ясно, че училищната география не е географията, която трябва да бъде – не само като брой часове, но и като съдържание и качество. В същото време колко от българските географи осъзнават каква е същността на географията? И защо тя е в тежка криза, при това, колкото и да е парадоксално – във времето на безвъзвратна глобализация, когато е най-необходима.

Този брой е съставен изцяло от материали на български учители по география, които с много труд и ентузиазъм все още се опитват да направят учебния предмет привлекателен за учениците, а училището – „желана територия“ и чрез географията. Доколко успяват в съвременните български условия съдете сами, но споделете и вашия професионален опит и мнения. Дали в търсенето на атрактивност не се подменя същността на географията? Дали необходимите за съвременния човек истински географски знания и умения не се свеждат само до модерно строноописание с ИКТ?

„География '21“ продължава да провокира към все още несъстояващата се дискусия за мястото и същността на съвременната българска география, вкл. в образованието. Следващата статия анализира нормативната база на обучението по география и произтичащите от нея проблеми. Тяхното решаване зависи само от нас – географите, и е крайно време да го осъзнаем.

Българските учители по география не намериха сили и смелост да създадат своя асоциация (да припомним, че асоциацията на шотландските географи игра решаваща роля в организацията и провеждането на юбилейния конгрес на МГС през 2004 г.). Зад българските учители вече не стои и Българското географско дружество, което някак незабележимо престана да съществува. Затова е обяснима безпомощността, в която те често изпадат, но тя не може да бъде оправдание. Разбираемо е, че в тези дълги години на т.нар. преход всички сме уморени и обезверени, но апатията е недопустима. Защото тя е „смърт, лишена от поезията на смъртта, смърт в най-грозната форма; апатията е най-низкото и най-несимпатичното качество на един народ“, както точно я диагностицира още д-р К. Кръстев (1866–1919).

Започнахме броя с театъра в географията – осъзнавайки двусмислието на тази фраза. Защото до голяма степен обучението по география се превръща в сцена на гротесно представление, в което всички сме въввлечени за актьори. Но ни предстои да отговорим на най-важния, „хамлетовския“ въпрос – има ли географи сред „географите“. Ако има, каним ги да се включат в тази дискусия – страниците на списанието са трибуна за всички. **Бел. на ред.**

Националната програма за развитие на училищното образование и предучилищното възпитание и подготовка (2006 – 2015 г.) е разработена от МОН, одобрена е от Министерския съвет и е приета от Народното събрание през юни 2006 г. Основана на разбирането, че главна ценност в образователната система е детето (ученикът), програмата извежда две основни цели за развитие на училищното образование: равен достъп и качествено образование. За постигането им програмата предвижда редица мерки, по важните от които са:

Въвеждане на **нова образователна структура**, гарантираща конституционното изискване за задължително образование до 16 години.

Изграждане на **ефективна система за вътрешно оценяване** чрез широко използване на тестове в учебния процес и въвеждане на система за национално стандартизирано външно оценяване на качеството на образованието в края на всеки образователен етап (IV, VII, X, XII клас).

Сред **основни предизвикателства** пред Министерството на образованието и науката през 2008 г. в областта на училищното образование, посочени в отчета за дейността на МОН за периода септември 2005 – август 2007 г., са:

Успешно провеждане на **първата задължителна матура** за всички ученици, които завършват XII клас. Това стана през юни 2008 г. Представени са резултатите по области. Очаква се съдържателен анализ на резултатите.

Приемане на **новия закон** в областта на училищното образование.

Въвеждане трите стълба на системата за **диференцирано заплащане**.

Разширяване прилагането на системата на **делегирани бюджети** във всички училища.